

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

EM 2018/82

Tillie Martinussen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremlægge en redegørelse til EM 2019, som beskriver og analyserer om de nugældende boligsikringsreglers indkomstafhængighed konsekvent er målrettet til dem, der har størst økonomisk behov. Herunder også om ordningen sikrer at den enkeltes boligs reelle driftsomkostninger imødekommes. Redegørelsen skal ligeledes indeholde konkrete forslag og anbefalinger til en sammenhængende løsning, af de af Skatte og Velfærdscommissionen beskrevne samspilsproblemer på boligsikringsområdet.

(Medlem af Inatsisartut, Tillie Martinussen)

Vi er glade for, at Naalakkersuisut har taget skridt til, at afdække det sociale områdes samspilsproblemer grundigt, da disse rammer på næsten alle niveauer, på alle typer af modtagere af offentlig hjælp, trangsvurderede ydelser, overførselsindkomster m.fl.

Vi stiller os naturligvis uforstående overfor, at Naalakkersuisut henviser til et forslag, som har reguleret muligheden for at bibeholde boligsikring ved en samlever eller ægtefælles død, eller andre traumatiske hændelser, hvilket ikke er sigtet med nærværende forslag, om end vi synes det er en meget menneskelig lovgivning der er vedtaget af det tidligere Naalakkersuisut.

Ligeledes med børnetilskud der menes at ramme retfærdigt, og direkte til børnefamilier, men jo ikke løser problemer med huslejer, tag over hovedet m.v. – særligt i byer med ganske lange ventetider på almennyttige boliger, eller med boligmarkeder der er særligt bidske.

Der er ingen tvivl om, at der er problemer med, at boligydelse rammer skævt, og er med til at holde huslejerne kunstigt nede, og gør, at boligselskaberne presses. Når vi ikke har været tilstrækkeligt ansvarlige med boligmassens rettidige renovering, er vi jo nødt til at søge at få dækket den reelle husleje mere kostægte – for vores boligmasse forfalder og mugner jo – uanset hvad vi mener.

Nærværende forslag søger at rette en lille flig af dette.

Mine spørgsmål er;

- Om den nuværende boligsikring virkelig rammer dem der har behov for den, eller skyder lidt for meget med spredhagl?
- Er der reel mulighed for, at få dækket sin reelle husleje ved denne ordning, i større byer, hvis man IKKE subsidierede huslejer? Dvs. duer denne model egentlig til fremtidens boligmarked? Og de virkeligt trængende, får de reel hjælp?
- På det private boligmarked er maksimumgrænsen på 60.000 kr. pr. år i tilskud, helt håbløs i Nuuk. Vi tror det samme om de større byer som f.eks. Ilulissat og Sisimiut, muligvis også Tasiilaq.

Dvs. man giver et tilskud til en offentlig bolig, som der er vanvittigt lang ventetid på – og som man derfor ikke kan få. Resultatet bliver hjemløse i bidende arktisk kulde, som ikke har nogle muligheder, ligesom nogle sidder i forfærdelige boliger uden at kunne andet.

Således er det jo meningen at boligsikringen skal ramme de værdigt trængende, kan anvendes af studerende som ikke kan få kollegiepladser osv., mens vi venter på at bygge nok, og sikre boliger i hele landets forsvarlige stand.

I en række tidligere betænkninger, samt i Skatte,- og Velfærdskommissionen, er det nævnt at tiltag bør tage det såkaldte dødvægtstab in mente, og dette princip ser vi ikke overordnet indarbejdet i diverse forsøg på reformtiltag, og forberedelsen af disse.

Vi taber altså både den ønskede adfærd hos modtagerne af boligydelse og overførselsindkomster, oplever en forringet velfærd, får ikke hænderne på arbejdsmarkedet hverken hel,- eller deltids, eller eventuelt den ene halvdel af en husstands voksne på arbejdsmarkedet grundet de samspilsproblemer vi har i vor skatte,- og sociallovgivning, og disse 2 områders øvrige samspilsproblemer i øvrigt.

Vi håber således at den kommende redegørelse effektivt og sagligt afdækker disse ting – og reelt tager det med. En løsning som denne lapper tilsyneladende et problem i første ombæring, men virker ikke nødvendigvis som tiltænk.

Det er jo sympatisk nok, at ønske at ville hjælpe, men vi skal i gang med bredere, samspillende reformer, og være grundige ved hjælpen – ellers rammer det jo skævt.

Samspilsproblemerne medfører det dødvægtstab der tales om i Skatte,- og Velfærdskommissionen. Et dødvægtstab der stadig gør sig gældende.

Udtrykket retter sig alene om tabet af midler, forringelse af velfærd, og bruges om, at man vedtager lovgivninger og incitamentslovgivninger, der virker stik modsat, og påfører samfundet velfærdstab – altså tab af livskvalitet og service, fornøjelige samfundsforudsætninger, og livskvalitet for os alle sammen til følge.

Uanset hvad hensigten var – og uanset om medborgeren er arbejdende eller ej, uddannede eller ej, med særlige forudsætninger eller ej, såsom handicap, sårbarhed eller andre. Velfærdstabet – eller forringelse af vor samlede livskvalitet påvirkes altså voldsomt af dødvægtstabet.

Disse problemer er der fortsat en lang række af, utilsigtet, i lovgivninger på det sociale og skattemæssige område, herunder også på boligsikringsområdet. Der er ikke i tilstrækkelig grad indgået overvejelser hidtil om substitutions,- og indkomsteffekter når vi kigger på marginalskatten som samspilsproblemer i nogle tilfælde gør til tæt ved 100%, og dermed fjerner alle incitamentet for at arbejde, uanset hvad substitutions,- og indkomsteffekternes samspil så ellers er på arbejdsmarkedet.

Således er det ikke usædvanligt, at substitutionseffekten, altså mængden af fritid vejes tungere end indkomsteffekten. Endnu værre er det jo så, når indkomsteffekten helt fjernes, eller sagt populært; når vi antager at folk – der i forvejen er på relativt lave overførselsindkomster, ønsker at bytte fritid og heling ud med arbejde, *til en lavere gevinst end ved fritiden*.

Det er dét der menes med udgangspunkt i Skatte,- og Velfærdskommissionen, samt samspilsproblemer med bl.a. boligsikringen, samspilsproblemer der fortsat består, og hindrer deltagelse i arbejdsmarkedet.

En deltagelse vi har meget behov for, uden at der af den grund skal falde straf på vore mest sårbare og udsatte borgere der ikke er i stand til at deltage på arbejdsmarkedet.

Det ser vi på den opadgående kurve vi ser på mangel på arbejdskraft, helt uden i øvrigt at diskutere uddannelses,- og kompetencebehov, samt realkompetencebehov og udfordringerne på arbejdsmarkedet i samfundet generelt.

Det nærværende forslag sigter imod, er tværtimod, at se at få afdækket ydelsers samspilsproblemer, der står i vejen for at oppebære et arbejde, arbejdsprøvningsperioder, deltidsarbejde, fleksarbejder og står i

**SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET**

vejen for enkeltforsørgere, samt par med udfordringer på arbejdsmarkedet for den ene part.

Sidst men ikke mindst, håber vi at Naalakkersuisut også medtager vor finanspolitiske holdbarhed fremadrettet, som må siges at være under reel trussel og pres, og dermed også sigter på, at samspilsproblematikker, og socialreformer og skattereformer, alle sammen sigter mod samme mål; at sikre et godt liv, hvor man kan deltage på arbejdsmarkedet, hvor vor velfærd forbedres betydeligt i forhold til i dag, og hvor vi ser omridset af en stabil, finanspolitisk reel holdbarhed.

Fordi langt størstedelen af vort samlede skatteprovenu er fra indkomstskat, er det derfor af afgørende betydning at vi først og fremmest fjerner samspilsproblemerne på skatteområdet, og særligt i ydelsessystemet og sikrer en fair og let administrérbar skattelov. Og, at vi får gennemarbejdede reformer, som sikrer et smidigt og lettere skattesystem og socialsystem end vi har i dag – både administrativt og for borgerne.

Med disse ord, ærgrer vi os over Naalakkersuisuts indstilling, der lige så godt kunne have været til vedtagelse – eftersom der er igangsat en række initiativer – tilsyneladende – som skal afdække bl.a. denne problematik.

Borgernes velfærd bør ikke være genstand for Blokpolitik.

Med disse ord, håber vi at skabe incitament til at vedtage nærværende forslag, og bede om inkorporering i det arbejde der pågår med afdækning af det i Naalakkersuisuts svarnotats fremsendte arbejde med redegørelser.

Tak for ordet.